

WYBÓR STUDIÓW

WYBÓR STUDIÓW

Rola preferencji,
kosztów i korzyści

redakcja naukowa
Gabriela Grotkowska
Urszula Sztanderska

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2018

Recenzenci: prof. dr hab. Jerzy Wilkin
dr hab. Mikołaj Herbst

Redakcja: Magdalena Pluta

Korekta: Paweł Wielopolski

Projekt okładki: Katarzyna Juras

Copyright © 2018 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o., Warszawa

ISBN 978-83-7383-870-3

Książka przygotowana przez Zespół Ośrodka Badań Rynku Pracy Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego w trakcie projektu **Spoleczne i ekonomiczne uwarunkowania wyborów osób w wieku 19–30 lat dotyczących studiowania**, stanowiącego część projektu systemowego pn. „Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III: Wysoka jakość systemu oświaty, Poddziałanie 3.1.1. Tworzenie warunków i narzędzi do monitorowania, ewaluacji i badań systemu oświaty, którego realizatorem był Instytut Badań Edukacyjnych.

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa
tel./faks: 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej, w. 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze
Skład i łamanie: WN Scholar (Stanisław Beczek)
Druk i oprawa: Totem, Inowrocław

Spis treści

Urszula Sztanderska, Gabriela Grotkowska

Wprowadzenie 9

Gabriela Grotkowska

1. Ewolucja popytu na studia w Polsce 21

Gabriela Grotkowska, Tomasz Gajderowicz, Leszek Wincenciak

2. Źródła informacji i metodologiczne podstawy badań 33

2.1. Źródła danych zastanych wykorzystanych w badaniach 33

2.1.1. Informacje na temat wyborów edukacyjnych na poziomie
wyższym 34

2.1.2. Informacje o nakładach prywatnych na kształcenie na poziomie
wyższym 41

2.1.3. Informacje do oszacowania kosztów alternatywnych kształcenia
na poziomie wyższym 44

2.2. Własne badanie terenowe 47

2.3. Podsumowanie 54

Tomasz Gajderowicz, Gabriela Grotkowska, Marek Giergiczny

**3. Preferencje młodzieży dotyczące studiowania w świetle literatury
teoretycznej i empirycznej** 57

3.1. Wprowadzenie 57

3.2. Preferencje młodzieży wobec usług edukacyjnych w ujęciu teoretycznym 58

3.3. Wybory Polaków dotyczące studiowania w świetle literatury empirycznej 74

3.4. Podsumowanie 78

Tomasz Gajderowicz, Gabriela Grotkowska, Marek Giergiczny, Jerzy Mycielski

**4. Metody modelowania preferencji dotyczących studiów wyższych:
zastosowane podejście** 81

4.1. Wprowadzenie 81

4.2. Modelowanie preferencji ujawnionych w rzeczywistych wyborach
kandydatów na studia 84

4.2.1. Kluczowe problemy w modelowaniu preferencji ujawnionych . . . 84

4.2.2. Model wyboru studiów wyższych wykorzystany w badaniach
empirycznych 86

4.3. Modelowanie preferencji deklarowanych	99
4.3.1. Metoda wyboru warunkowego	100
4.3.2. Metody wyceny warunkowej	104
4.4. Podsumowanie	107
<i>Tomasz Gajderowicz, Gabriela Grotkowska, Jerzy Mycielski</i>	
5. Preferencje ujawnione w rzeczywistych wyborach: model wyboru kierunków studiów	109
5.1. Determinanty wyborów edukacyjnych w świetle danych zastanych	109
5.2. Determinanty wyborów edukacyjnych w świetle specjalnego badania terenowego	111
5.3. Podsumowanie	119
<i>Tomasz Gajderowicz, Mikołaj Czajkowski, Marek Giergiczny</i>	
6. Preferencje deklarowane dotyczące studiów w świetle wyników badania terenowego	123
6.1. Wprowadzenie	123
6.2. Bezpośrednio deklarowane preferencje	123
6.3. Preferencje dotyczące studiów wyższych na podstawie badań opartych na hipotetycznych sytuacjach wyboru	134
6.4. Podsumowanie	148
<i>Leszek Wincenciak</i>	
7. Wartość wykształcenia wyższego w Polsce	155
7.1. Wprowadzenie	155
7.2. Przegląd badań teoretycznych i empirycznych	156
7.3. Koszty ponoszone w związku ze studiowaniem	163
7.3.1. Koszty bezpośrednie	163
7.3.2. Koszty alternatywne	166
7.4. Wartość bieżąca netto oraz wewnętrzna stopa zwrotu z wykształcenia wyższego – analiza przekrojowa	169
7.4.1. Założenia badawcze	169
7.4.2. Wartość wykształcenia wyższego i stopa zwrotu w populacji ogółem	171
7.4.3. Wartość wykształcenia wyższego i stopa zwrotu według płci, grup kierunków kształcenia oraz rodzaju ukończonej szkoły wyższej	173
7.5. Podsumowanie	182
<i>Urszula Sztanderska, Gabriela Grotkowska</i>	
8. Preferencje, korzyści i koszty studiowania	185
8.1. Przedmiot, założenia i metody prezentowanych badań	185
8.2. Rezultaty i ich implikacje	191
Bibliografia	201

Dodatek. Wyniki analizy determinant wyboru kierunku studiów	
z wykorzystaniem danych zastanych	213
Badanie Ekonomicznej Aktywności Ludności	213
Diagnoza Społeczna	219
Bilans Kapitału Ludzkiego	221
Polski Generalny Sondaż Społeczny	223
Program „Pierwsza Praca” – Absolwent	224
Aneks statystyczny	227
Noty o autorach	241
Indeks nazwisk	243